

JUGOSLOVANSKI OBRTNIKI

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

List izhaja enkrat na mesec, in sicer 15. vsakega meseca, ter stane za celo leto

8 Din., za pol leta 4 Din.; posamezna številka velja Din. 0'75. — Inserati po dogovoru. —

Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Pražakova ulica šte. 3.

Današnji številki prilagamo položnice vsem tistim, katerim jo nismo pri 1. številki. Obenem prosimo cenjene naročnike, da nam prej ko mogoče pošljejo naročnino.

Današnja številka pošiljamo nekaterim na ogled. Vsi tisti, ki se mislijo naročiti na list, nam naj to sporočijo potom dopisnice; tisti pa, ki se ne mislijo naročiti, nam naj list prej ko mogoče vrnejo.

Vložitev izjav za odmero obče pridobnine.

Za priredbeno dobo 1922/23 je vložiti najpozneje do dne 1. marca 1922 izjave za odmero občne pridobnine (patenta).

Vložiti jih je v Ljubljani pri davčni administraciji (na Bregu št. 6), na deželi pa pri davčnem okrajnem oblastvu ali pa pri davčnem uradu, kjer se izvršuje davku zavezano podjetje.

Tiskovine za te izjave se dobe brezplačno pri vseh imenovanih uradih. Izjave se oddajo lahko tudi ustno na zapisnik.

V izjavi je navesti med drugim zlasti število pomočnikov, učencev itd., število in kakovost obratnih sredstev (motorjev, strojev itd.), število, vrsto in najemno vrednost (ali pa najemnino) obratnih prostorov, to je onih prostorov, kjer se obrt izvršuje. Navesti je tudi višino napravne glavnice (na primer vrednost strojev, motorov) in višino obratne glavnice (vrednost zaloge in gotovine, ki je določena za izvrševanje obrti).

Pod št. 14 izjave je navesti za razne obrte še posebne značke obratnega obsega.

Pri trgovcih z mešanim blagom je navesti, n. pr. višino skupila na dan ali na teden. — Pri trgovcih z

lesom je navesti število kubičnih metrov in kakovost lesa. — Pri gostilnah je navesti: množino iztočenih pijač, in sicer posebej za vino, mošt, pivo, žganje; ravno tako tudi število in povprečno ceno sob za tujce. — Pri mesarjih je navesti vrsto in množino zaklane živali. — Pri mlinarjih: število in vrsta kameinov, valjalnikov, množina zmletega žita. — Mlekarnice: število molznih krav. — Opekarnice: število narejene opeke ali drenskih cevi. Poraba, ali se tolče ilovica z roko ali s strojem in glede žganja, ali se uporabljajo peči s pretrganim ali z nepretrganim obratom. — Pivovarne: množina in alkoholovitost zvarjenega piva. — Rudniki in podobni obrti: vrsta, množina in vrednost proizvodov. — Sodavica (izdelovanje sodavice in enakih izdelkov): povedba množine in prodajne cene narejenih izdelkov (število in velikost steklenic). — Tiskarne: število ročnih tiskalnic in brzih tiskalnic. Razločba izdelkov; trgovinska tiskarna, tiskarna za knjige, tiskarna za časnike itd. — Trgovci z živino: vrsta in množina prevedene živine. — Vinotržci, trgovci s špirituozami: vrsta in množina spečanega blaga; vsota skupila. — Vozarstvo in špediterji: število vprežnih živali, število voz in njih vrsta. — Žage: povedba, koliko je bran, okrožnih žag, strojev za skodlje in kakšni so; množina razrezanih trkljev. — Žganjekuhanje, narejanje žganja (likerjev): povedba množine porabljenega špirta. — Žganjarnice: množina in alkoholovitost narejenega alkohola (povedba v hektoliterskih stopinjah).

Razen tega je še nekaj manj navadnih obrtov, pri katerih je navesti pod št. 14 nekatere druge podatke. Ti obrti so navedeni po abecednem redu na zadnji strani izjave.

Kdor ne poda izjave v predpisanem roku do dne 1. marca 1922, ali pa ka-

teri ne navede pod št. 14 obrazca zahtevanih podatkov, temu se bo odmerila pridobnina kar na podstavi uradnih podatkov. Davčni zavezanec se ne bo posebej prav nič pozval, kakor se je vršilo to v prejšnjih letih: zaslišali se bodo kar zaupniki, komisija pa bo določila pridobnino kar po svojem lastnem preudarku, če zažene pravo ali ne. Kak priziv bi bil v tem slučaju skoraj vedno brezuspešen.

Vse navedbe davčnih zavezancev se morajo nanašati na povprečno stanje razmer za dobo od dne 1. julija 1920 do dne 30. junija 1921. To se pravi, da ni navesti onih razmer, ki so sedaj, temveč one, ki so bile eno leto pred 1. julijem 1921. —

Če se pa podjetje ni vršilo leto dni, je povedati vse podatke tako, kakor so bili povprečno v tej krajši dobi leta. Ako bi pa nameraval davčni zavezanec izvršiti v prihodnjem letu kake izpremembe, je izjaviti tudi to.

O več obratovališčih enega in istega obrta, vzdrževanega v istem političnem okraju (n. pr. podružnice), je vložiti skupno izjavo, v kateri je pa navesti obratne razmere vsakega posameznega obratovališča.

Za obrte in opravila, ki nastanejo na novo v bodoče ali za novo otvorjena obratovališča, je vložiti pridobninske izjave takoj ali pa vsaj v osmih dneh potem, ko dobi davčni zavezanec od davčne oblasti poseben poziv. Ta izjema velja samo za v bodoče na novo otvorjene obrte. Pri obrtnem oblastvu je treba seveda prejkoslej vsako obrt še posebej prijaviti in če treba prositi za obrtni list ali pa za koncesijo.

Kako in po katerih predpisih se odmerja pridobnina, bomo navedli v enem prihodnjih člankov.

Početki demokracije v angleških strokovnih organizacijah.

Priobčuje V. T.

(Dalje.)

Dosedaj smo se pečali v glavnem s strokovnimi organizacijami, ki so bile omejene na posamezna mesta ali okraje. Če so se združile vse take organizacije ene stroke v skupno federacijo, ali če je katera izmed njih sprejela za člane tudi rokoldelece iz drugih mest, je bilo povsem nemogoče, da bi se vsi člani udeleževali splošnih sestankov, zborovanj, oziroma sklepanj o tekočih zadevah in o taktiki organizacije. Dandanes bi mi seveda smatrali uvedbo nekega stalnega reprezentativnega odbora kot najpametnejšo rešitev tega vprašanja. Značilno pa je, kako so se temu dolgo časa upirali na Angleškem, da celo do najnovejše dobe se te organizacije niso oprijele tega sistema. Vsekakor se poroča že v najstarejših časih o zborovanjih delegatov, ki so imeli nalogo sprejeti ali spremeniti pravila. Tako se je l. 1827. v Londonu sestavila deputacija 9 krajevnih mizarških društev, da se pogovori o ustanovitvi nekega podporne inštitucije. Slična zborovanja se se vršila letno v svrhu revizije pravil in pa finančnih zadev. Naravni razvoj bi bil pač moral privedi do ustanovitve stalnih izvršilnih odborov s tozadevno potrebnim uradništvom in z nalogo, da deluje v imenu celokupne organizacije. Ko so pa med l. 1824. in 1840. velika nacionalna udruženja tedanje dobe sestavljala svoj ustroj, se na take predstavniške odbore ali sploh ni mislilo, ali pa se jih je postavljalo le zelo redkoma, za kratko dobo in le za gotove ostro omejene zadeve. Ne najdemo jih pa nikoli kot trajno in najvišjo oblast kakega udruženja.

Prvi korak k prehodu od le slabe ali šestokrat sploh nikake zveze medsebojnih krajevnih društev h nekaki skurvi zvezi ali centralni narodni organizaciji je bilo določilo, da se vzpostavi nekako osrednje vodstvo in njega sedež. Člani, ki so stanovali v istem mestu, so dobili odgovorno nalogo, da vodijo tekoče posle celokupnega udruženja vseh organizacij istotako, kakor so vodili tekoče posle svoje lastne krajevne organizacije. Uradniki kakega krajevnega društva in njega odbor v kakem mestu so postali tako osrednje vodstvo celokupnega udruženja. Tudi tukaj je bila vodilna misel, da se ne doseže kako reprezentativno vodstvo organizacije, temveč da se po vrsti daje privilegije in pa tudi bremena osrednjega vodstva menjaje se posameznim krajevnim organizacijam. Ta sedež se je v kratkih presledkih me-

njal, šestokrat po določenem redu. V drugih slučajih se je sedež centralnega vodstva perijodično prestavljal iz enega mesta v drugega po sklepu vseh članov. Vzrok temu je bil, da se prepreči korupcija in samovlada v osrednjem vodstvu.

Ustanova takega osrednjega vodstva je bila najcenejša izmed vseh centralnih uprav, ki si jih moremo misliti. Celokupne organizacije so dobile tako eksekutivne odbore, ki so se vzdržavali z ravno tako cenimi stroški, kakor posamezni krajevni klubi. Dokler so bili takovrstni osrednji odbori samo nekaka poročevalna centrala, ni bilo potreba nikake spremembe v njih ustroju. Dolžnosti tajnika kakor tudi odbora niso presegale zmožnosti navadnih delavcev, ki so bili podnevi zaposleni pri svoji stroki in so se samo zvečer posvečevali društvenemu delu. Ko je pa število krajevnih organizacij naraščalo in ko se je ustanovila tudi centralna blagajna, se je seveda tudi tajniško delo pomnožilo. Tako je prišlo do ustanovitve stalnega in plačanega tajniškega mesta, na katerega je bil nastavljen poseben uradnik. Ker je ta dobival plačo iz centralne blagajne, v katero so prispevali vsi člani, so ga tudi vsi ti volili na svojih sestankih. Tako je zavzemal tak generalni tajnik neko posebno stališče, ker so njega edinega volili vsi člani organizacije. Kljub temu pa je ostala najvišja oblast v »glasovanju« vseh članov.

To pa še ni bilo vse. Skupščina kakega lokalnega kluba je imela pravico, vsako poljubno zadevo prednesti v odločitev celokupnemu članstvu. Tako najdemo pri teh strokovnih udruženjih zelo poučno vrsto poizkusov o uporabi, zlorabi in mejah glasovanja. (Referendum.)

Tako je bil sestavljen tipičen ustroj teh strokovnih organizacij celo daleč do najnovejše dobe. V nekaterih slučajih je ostal nespremenjen do današnjih dni. Povsod, kjer se je pokazalo kako staro strokovno udruženje življenja zmožno, se je spreminjal in izpopolnjeval tudi njega ustroj, med tem ko so se najmočnejša moderna udruženja formulirala na popolnoma drugačen način. Poizkus tega razvojnega procesa nam bo razjasnil prehodni značaj obstoječih upravnih oblik in nam predočil značilno sliko o tem, kako se lahko na obširnem polju učinkujoča uprava združi z ljudsko kontrolo.

(Dalje prih.)

Poprava nezakonitosti.

Razburjenje zaradi pretiranih davčnih predpisov se v Ljubljani še vedno ni poglobilo.

Posamezni obrtniki in trgovci imajo več plačati, nego znaša vse njih premoženje. Dohodnina in davek na vojne dobičke za leto 1919. sta se jim predpisala šele letos, in to z zneski, ki presegajo ne le resnične dohodke iz leta 1919., temveč v nekaterih slučajih celo takratni promet!

Pri davčni administraciji v Ljubljani so bili do prevrata kot predstojniki — Nemci. Z njih politično smerjo seveda nismo bili zadovoljni, toda uradovali so z neko prirojeno razsodnostjo ter so se posluževali, kakor nam je znano iz delovanja svoječasnih cenilnih komisij za dohodnino, v vseh, zlasti večjih slučajih, le od obrtnikov in trgovcev predlaganih zaupnikov in izvedencev ter so uvaževali ne le izjave zaupnikov, ki so veliko povedali, temveč v isti meri tudi onih, ki so napovedali po svoji vesti in vednosti nižje zneske. Šlo se je predvsem zato, da bi bila obdavčba pravična. Da se pa to doseže, je treba uvaževati sevé tudi one izjave, ki govore za nizko obdavčbo, ne samo one, ki govoré za pretirano visoke številke.

Predstojnik davčne oblasti mora biti res razsoden mož in tak, da si bo znal pridobiti zaupanje komisije in davkoplačevalcev samih. Nikakor pa ne gre, da bi se postopalo hoté ali nehoté tako, kakor postopa davčna oblast v Ljubljani že več nego eno leto sem.

Lani ali predlanskim so se vročili plačilni nalogi za dohodnino za l. 1919. Marsikateri obrtnik je bral na njem sicer previsoke številke, toda mislil si je, naj bo, bom pa plačal teh 10 ali 12 tisoč kron, potem bo pa zadeva v kraju. Toliko dohodnine pride n. pr. ravno od dohodka 120.000 kron. — Obrtnik ni vložil nikakega priziva, če tudi ni imel eno leto prej tolikega dohodka.

Dva meseca pozneje pa je dobil obrtnik še en plačilni nalog, onega za davek na vojne dobičke. Ta davek se tiče ravno tega dohodka, znaša pa v navedenem slučaju n. pr. 54.000 kron. Sedaj je tekel ubogi obrtnik brž k davčni oblasti; tam se mu je pa povedalo, da je vsak priziv zoper davek na vojne dobičke brezuspešen, ker bi se bil moral izpodbijati dohodek 120.000 kron že v prizivu zoper prvi plačilni nalog, sedaj je priziv že zamujen.

Zakaj pa ni davčna oblast vročila oba plačilna naloga ob enem? Odkod hoče vedeti obrtnik, ki ima polno dela in skrbi, za tako zamotane zakonite določbe, kakor jih ne razumejo, če smo prav poučeni, niti verzirani finančni uradniki, ako nimajo ravno teh zadev sami v rokah.

Davčna oblast se je lani izgovarjala, da pošta več ne dostavlja uradnih pošilk, da niso imeli dostavljajcev. Toda, kdor je

vročil obrtniku en plačilni nalog, ta bi bil obenem prinesel lahko še drugega! Izgovor ne velja.

Mislili smo zanesljivo, da letos ne bo več pritožb. Varali smo se. Novembra meseca so se vročili plačilni nalogi za dohodnino, sedaj po novem letu so se vročili pa plačilni nalogi za davek na vojne dobičke. Kdor ni bil toliko previden in se ni pritožil zoper prvi plačilni nalog, ta je molče priznal, da je z odločenim mu dohodkom zadovoljen in vsak rekurz zoper davek na vojne dobičke je sedaj brezuspešen. Škoda za kolek!

Nehoté se nam vsiljuje misel, da se je naredilo vse to namenoma, samo zato, da bo manj prizivov, ali pa, da bodo prizivi brezuspešni.

Če bi se šlo za srednje velike zneske, ne bi prav nič rekli. Toda davčna oblast je predpisala posameznikom davka kar po več stotisočev, celo po več milijonov: več na davkih, kakor je imel dotičnik ne dohodka, temveč prometa.

Te velikanske zneske je predpisala davčna oblast na podlagi pretiranih izjav svojih zaupnikov, kar sama, ne da bi bila čakala in predložila priredbo poprej cenilni komisiji, ki je začela pred dvema mesecema že zopet poslovati.

Ako se prav spominjamo, smo brali — menda v »Trgovskem Listu« — pred več meseci izjavo finančne oblasti, da resnima davčna oblast, to je njen predstojnik, več pravice, da bi določeval kar on še nadalje sam višino dohodka. Ta pravica je prešla zopet na cenilno komisijo. Kljub temu so se v Ljubljani razpošiljali plačilni nalogi, ki so bili pozneje narejeni in ki se glase na stotisoče, še nadalje na davkoplačevalce.

Če bi odgovarjala obdavčba le nekoliko pravim razmeram, ne bi rekli prav nič. Ako se pa zahteva na nezakonit način od enega ali drugega na davkih več, nego je imel dotičnik prometa — mine potrpljenje tudi pri najpotrežljivejšem državljanu.

Malokatera okoliščina je škodovala državni ideji in ljubezni do Jugoslavije v Ljubljani tako zelo, kakor gorostasne pretiranosti v obdavčevanju, zakrivljene od ljubljanske davčne oblasti. Caveant consules!

Delegacija ministrstva financ je odredila sedaj, da se bodo vse te obdavčbe revidirale in predložile cenilni komisiji v presojo. Pisec tega članka pa je govoril z nekim davkoplačevalcem, ki je bil pred nekaj dnevi pri davčni administraciji ter se mu je tam reklo, da se bodo

predložile samo one obdavčbe cenilni komisiji, gledé katerih so vložili dotičniki pravočasne pritožbe.

Kaj je pravo, ne vemo. Delegacijo ministrstva financ pa prosimo, naj se nikar ne igra z davkoplačevalci, oziroma naj nikar ne pusti, da bi se igrala njej podrejena oblast z nami.

Pred vsem naj velja pravica! Obdavčbe so bile nezakonite, to je priznala finančna oblast sama. Ako so bile pa nezakonite, je dolžnost finančne oblasti, da to nezakonitost popravi ter predloži vse one odmere, ki so se izvršile potem, ko so bile cenilne komisije zakonitim potom že zopet določene, v presojo cenilni komisiji. To naj velja za vse med tem samolastno izvršene predpise, najsi bodo za katero leto že, najmanj pa v onih slučajih, kjer je bil dohodek tolik, da se je predpisal davkoplačevalcu tudi davek na vojne dobičke.

Cenilna komisija naj določi dohodek za posamezne cenzite po svoji vesti in vednosti, ne oziraje se na pretirane izjave tajnih zaupnikov in tudi ne na ravno tako pogosto pretirane predloge davčne oblasti.

Do takrat se naj pa vsaka eksekucija glede nezakonitim potem predpisane davka na vojne dobičke ustavi!

Napoved dohodnine.

Finančna delegacija v Ljubljani je sporočila, da je podaljšan rok za napoved dohodnine do 28. februarja. Davek na dohodke tvori pri nas eno zelo važnih poglavij, posebno za obrtnika in trgovca. Za uslužbenec, uradnike in nastavljenec sploh je stvar zelo enostavna; merodajni so njih službeni prejemki. Za druge produktivne stanove, med katere spadajo posebno obrtniki in trgovci, pa je zelo važna ravno davčna napoved. Moti se tisti, ki misli, da je vseeno ali napove ali ne, češ, naložili mi bodo itak vseeno. Kdor ničesar ne napove, izgubi prvič vsako pravico do kake pritožbe proti previsoki davčni odmeri, drugič pa prav gotovo slabo vpliva, bodisi na domače organe, ki prirejajo gradivo za obdavčenje, bodisi tudi pri komisiji, ki končno odloča o višini davka, ki naj ga dotičnik plača. Če kdo ničesar ne napove, obstoja mnenje, da se mu pač dobro godi. Seveda bo letos marsikateri med tistimi, ki ničesar ne napovedo, in to raditega, ker letos prvo leto davčne oblasti ne pozovejo posameznikov, ampak se morajo ti sami javiti na davkariji, zahtevati tam napovedno polo, ali pa tudi kar tam napovedati.

Mi svetujemo vsem, da pošljejo po tozadevno tiskovino ter potem sami pismeno napovedo ter da vodijo tudi evidenco o tem, kaj in kako so napovedali, kajti davčne administracije pošiljajo pozneje razna vprašanja, kako da je s to ali ono zadevo in če nimam evidence, lahko napravim kako protislovje. To se pri ljudeh, ki imajo nebroj posla in skrbi za svoj obstanek, ter v dnevnem poslu prav lahko zgodi, posebno pa pri manjših podjetjih, ki ne vodijo ali pa slabo vodijo poslovne knjige.

Pri napovedi naj velja tudi obče pravilo, naj se 1. ne zamenjuje tu kak čisti dohodek ali prirastek na premoženju. Dohodnini je podvržen ves čisti donos iz v rubriki med dohodki označenih panog brez ozira na to, ali smo potem to porabili za prehrano, obleko, stanarino itd., za nas same, ali za svojo družino. Uradnik ali uslužbenec plača istotako od vseh svojih službenih prejemkov davek. Zato naj bo napoved vsaj taka, da je vsaj verjetna, ker si s tem več koristimo, kot pa z napovedjo, ki sploh ne more biti verjetna in nam potem seveda popolnoma nič ne koristi.

2. Napoved se naj napravi čim enostavnejše in jasno. Da si stvar olajšamo, naj se ugotovi čisti dohodek iz posameznih panog in ta naj se vpiše kot rezultat v dotično rubriko. Paziti se mora, da se ne šteje med zaslužek n. pr. skupiček, ki sem ga napravil pri tem, da sem odtujil premoženjsko glavnicco, nasprotno bi se tudi ne upoštevalo, če bi se pri preračunanju dohodkov odtegnil znesek za investicije glavniskega premoženja. Tako n. pr. pod A: Dohodki iz zemljiške in gozdne posesti. Prodam nekaj lesa iz gozda. To ni dohodek, pač pa je dohodek iz gozda neki vsakoletni prirastek na večji vrednosti. Nasproti sem si sedaj svojo hišo temeljito prezidal. Tukaj ne morem sedaj staviti med izdatek večjo vsoto, kot je potrebna za vzdrževanje, in sicer raditega, ker je hiša pridobila na vrednosti.

Za obrtnika ali samostojnega podjetnika pride kot dohodek najbolj v poštev tisti, ki se mora navesti pod rubriko C, namreč iz samostojnih podjetb in opravil. Tu je važno, da se ne napovedo take okoliščine, iz katerih se ne more presoditi razmere dotičnika. N. pr. Približno kolik je bil celokupni prejemek ali promet v letu, s koliko delavci, uslužbenci ali uradniki se je delalo in končno kolik je bil odstotek ali zaslužek po odštetu režijskih stroškov. — Obresti, ki so večje, je bolje izkazati med odbitki, to pa raditega, da se presodi, ali je dotičnik delal s tujim kapitalom, ali s svojim. Da si stvar olajšamo, je bolje, da druge odbitke, razen obresti, davkov in trajnih bremen upoštevamo že pri proračunu, in jih ne odbijamo posebej.

Pri gostilničarjih in mesarjih je važno, koliko da se je iztočilo različne pijače in koliko se je zaklalo razne živine.

Končno Vas pozivljamo še enkrat, da ja ne zamudite napraviti do 28. februarja to napoved. Če je bil kdo za prejšnja leta preveč obdavčen, naj sedaj pravočasno vloži priziv, ki naj ga pa tudi utemelji in izpelje. Stori naj to prej ko mogoče, ker se sedaj davek ravno odmerja.

Politične vesti.

Razmejitvena komisija v Prekmurju. V Dolnji Lendavi se je sestala ogrska in jugoslovanska delegacija razmejitvene komisije, da začne v smislu trianonske mirovne pogodbe tehnični del razmejitve med našo in ogrsko državo. V ponedeljek 30. m. m. so prispeli v Doljno Lendavo za jugoslovansko delegacijo šef polkovnik Vojo Čolak-Antić, njegov namestnik podpolkovnik Vladimir Kostić, šef tehničnega oddelka major Goldoni ter inženjerja Mak in Trajbar. Istočasno so prispeli ogrski delegati, in sicer šef delegacije generalštabni polkovnik Karol Vassel, šef tehničnega oddelka nadinženjer Bobek ter inženjerja Boodor in Pfrogner.

V torek predpoldan je bila skupna seja obeh delegacij, na kateri se je določil spored dela. — Zvečer je priredil ekspert za Prekmurje gosp. Božidar Sever na čast članom komisije banket z ob takih prilikah običajnimi govori.

V četrtek 2. t. m. se je začel obhod meje in zabijanje kolov. K temu so poleg interesiranih oblasti povabljeni tudi posestniki obmejnih zemljišč in župani obmejnih občin. Delo se je začelo od Mure proti Dolnji Lendavi in se bo od tukaj nadaljevalo proti Kobilju, Prosenjakovcem, Hodošu do avstrijske meje.

Naša meja proti Ogrski se začinja pri Toki v Prekmurju in gre do rumunske meje. Razmejitvena komisija je celo to črto razdelila v pet enakih sektorjev (A, B, C, D in E). Da bo delo čimbolj napredovalo, je bilo sklenjeno, da sektorje A in C napravi in vse stroške trpi naša država, sektorje B in D pa ogrska, dočim bosta v sektorju E delale obe državi skupno. Obenem se je začelo delo v sektorju A, to je cela prekmurska meja do Mure in v sektorju B, to je medjimurska meja od Mure do Drave in od tu do Barča.

V Osijeku se pa 20. t. m. po dvomešnem presledku zbere celokupna antantna razmejitvena komisija, ki bo politični del razmejitve nadaljevala v Vojvodini, obenem pa kontrolirala tehnično delo.

V Prekmurju vlada veliko veselje, ker je končno vendarle enkrat došlo do definitivnega razmejitvenega dela.

Dvanajstine za marec in april. Dne 8. februarja ob pol desetih dopoldne se je pričela seja finančnega odbora, na kateri se je razpravljalo o začasnem zakonu glede proračunskih dvanajstin za marec in april. V imenu Jugoslovanskega kluba je zahteval poslanec Pušenjak, naj se v ta proračunski predlog vstavi nekaj novih členov, med drugim o ureditvi uradniškega vprašanja, o prometu in o dohodkih

katoliške duhovščine. Pri glasovanju so proti vladnemu predlogu, ki je bil sprejet, glasovali Jugoslovanski klub, zemljoradniki in socialisti.

Konferenca v Genovi. Kakor je za sedaj določeno, se otvori dne 8. marca v Genovi mednarodna konferenca, ki se ima posvetovati o ureditvi političnih in gospodarskih vprašanj Evrope. Na to konferenco bodo poslale vse evropske države svoje odposlance. Češkoslovaško bo zastopal sam dr. Beneš. Tudi naša država bo zastopana. Številna delegacija prispe tudi iz Rusije; ž njo celo Ljening. Amerika se po dosedanjih informacijah te konference ne udeleži. Mogoče bo ta veliki diplomatski zbor razčistil megleno obzorje naše po vojski tako prizadete Evrope, posebno pa vprašanje ruske boljševiške vlade po drugih velesilah.

Memorandum Hrvatskega bloka. Kakor se poroča, je 63 poslancev Hrvatskega bloka poslalo omenjeni genovski konferenci noto z naslovom: »Vloga Hrvatske v gospodarski koncentraciji in politični ureditvi Evrope.« V njej navaja vse glavne napake, ki spodkopujejo naši državi ugled v inozemstvu ter širijo nezadovoljstvo pri lastnih državljanih. Ta dokument je vsekakor interesantna slika naših notranjih političnih razmer, ki tirajo državo v propast. Čas je že, da se vlastodržci spametujejo in krenejo na pot trezne politike, kajti potem nam ne bo pričakovati, da bi lastne stranke iskale pomoči v inozemstvu.

Rezultati washingtonske konference. V Washingtonu se je 7. t. m. končala dolgoletna razorožitvena konferenca, čije sklepi so zelo mršavi. Uspehi so v glavnem ti, da bodo Amerika in Anglija omejile vojno brodogradnjo vsaka na 525.000 ton, Japonska na 315.000 ton, Italija in Francija vsaka na 170.000 ton. Glede podmorskih čolnov se niso mogli zediniti. Nadalje so se zavezale Amerika, Japonska in Anglija, da ne bodo utrdile opirališča na tihomorskem otočju, Anglija nadalje ne Hongkonga, pač pa si je pridržala pravico za Kanado, Avstralijo in Novo Zelandijo. Japonska pa odstopi šantunško železnico Kitajski, za katero pa ji mora ta izplačati tekom 15 let 53.500.000 zlatih mark; vrne ji tudi Šantung s Kiau-Čauom.

Pogodba med Češkoslovaško in Avstrijo. Dne 16. decembra 1921 se je sklenila v Pragi med Čehoslovaško in Avstrijsko republiko naslednja pogodba: Obe državi se obvezujeta v polnem obsegu izpolnjevati določbe sanžermenske in trianonske pogodbe in si medsebojno jamčita integriteto svojih ozemelj, ki so fiksirana v mirovnih pogodbah, ter za ohranitev miru in zagotovitev podpore v političnem in diplomatskem oziru, kadar bi bilo to treba. Državi se obvezujeta v polnem obsegu ena izmed obeh napadena, da bo druga ohranila njej nasproti popolno nevtralnost. Obvezujeta se, da ne bosta trpeli na svojih ozemljih nobenih političnih ali vojaških organizacij, ki bi bile naperjene proti obstoju ali varnosti druge države. Pristojne oblasti obeh držav se bodo medsebojno podpirale pri pobijanju tajnih pokretov. Češkoslovaška republika bo Avstriji naznanila besedilo pogodb z Jugoslavijo, Rumunijo in Poljsko; ravnotako

bo tudi Avstrija sporočila Češkoslovaški republiko besedilo pogodb, katere bi eventualno sklepala z drugimi državami. Obvezujeta se, da se bosta medsebojno podpirali pri pobijanju vseh poizkusov in načrtov vzpostavitve prejšnjega režima in tudi glede poizkusov strmoglaviti sedanjo državno in vladno obliko. Obe državi pa se druga drugi nasproti obvezujeta, da bosta pazili na to, da se bodo vpoštevale medsebojne obveznosti glede gospodarskih in finančnih vprašanj, varstva manjšin in drugih važnih vprašanj. Obvezujeta se tudi, da se bosta nemudoma obvestili in poizkusili sporazumeti v spornih vprašanjih, ki doslej eventualno še niso rešena, in da bosta v bodočnosti z vsemi močmi delovali na to, da se rešijo eventualno nastala sporna vprašanja v prijateljskem sporazumu, če bi tako ne šlo, da predložita spor v razsodbo mednarodnemu razsodišču. Obe državi se obvezujeta, da ne bosta sklepali z nobeno državo takih pogodb, ki bi nasprotovale tej pogodbi. Poleg tega izjavljata, da ta pogodba ne stoji v nasprotju z nobeno drugo, poprej sklenjeno pogodbo. Ta pogodba je veljavna za pet let in začinja veljati z dnem, ko se izmenjajo ratifikacijske listine. Po preteku teh let sme vsaka izmed obeh držav odstopiti od te pogodbe pod pogojem, da je ta odstop šest mesecev poprej naznanila drugi državi. Ta pogodba se naznani tudi zvezi narodov.

Širokovne vesti.

Dunajski semenj. Od 19. do 25. marca se bo vršil na Dunaju mednarodni sejem, na katerem bo zastopanih 37 blagovnih skupin, kakor: obleka, obuvalo, galanterijska roba, kožuhovina in podobni tekstilni izdelki. Prijavnice se dobijo pri trgovski in obrtniški komori v Zagrebu.

Zagrebski zbor. Prvi vzorčni semenj zagrebskega zbora se vrši v času od 3. do 15. junija. Vzorca bodo razstavljeni v industrijski palači zagrebskega zbora, pa tudi v drugih prostorih. Sejem bo pristopen med 8. uro zjutraj in 6. uro zvečer. Vsak obiskovalec si mora nabaviti legitimacijo skupno z odznakom »Zagrebski zbor«, kar stane 25 Din.

Železniško omrežje v Jugoslaviji. Naša država ima v eksploataciji 8085 km železniške proge. Od te odpade na zagrebsko direkcijo s Slovenijo 2782 km. Kar tiče privatnih železnic, znaša dolžina njihovih prog 1200 kilometrov. Dolžina vseh prog znaša torej v državi 9285 km. Ako se vpošteva še nedovršene proge Niš—Knjaževac, Bosanski Novi—Bihač in nekatere druge privatne proge, znašajo vse proge nad 9500 kilometrov. Na državnih železnicah je okoli 80.000 uslužbencev, na privatnih pa nad 15.000. Za promet imajo državne železnice 1392 lokomotiv in 28.560 vagonov, za ozkotirne proge pa 431 lokomotiv in 7198 vagonov. Na privatnih železnicah je 458 lokomotiv in 6743 vagonov.

Obrtne šole v Jugoslaviji. V Jugoslaviji se nahaja skupaj 200 obrtnih šol, ki jih obiskuje 34.502 učenca. Od teh je v Srbiji 92 šol z 12.300 učenci, v Vojvodini 52 z 9992, na Hrvatskem in Slavoniji 48 s 5200, v Sloveniji 42 s 3800, v Dalmaciji

8 s 400 in Črni gori 4 z 200 učenci. — Z ozirom na to poročilo listov glede obrtnega šolstva v Sloveniji je pripomniti, da imamo sledeče obrtne šole: Tehnično srednjo šolo z različnimi pododdelki in Osrednji zavod za žensko domačo obrt, oba v Ljubljani, puškarsko šolo v Kranju, pletarsko šolo v Radovljici, par čipkarskih tečajev na Gorenjskem oziroma Notranjskem in en pletarski tečaj v Kamni gorici.

— Podaljšan rok za odmero dohodninskega davka. Na intervencijo g. posl. dr. Hohnjeca je minister financija Kumanudi, podaljšan rok za napoved stroškov in dohodkov za odmero dohodninskega davka, do konca meseca februarja.

Vodstvo državne podkovske šole nam javlja sledeče: Obvezni poluletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani se prične dne 1. aprila 1922. Za vstop v tečaj je vložiti pri vodstvu državne podkovske šole v Ljubljani do dne 10. marca 1922 prošnjo ter ji priložiti: 1. Rojstni in krstni list. 2. Domovinski list. 3. Zadnje šolsko spričevalo. 4. Učno spričevalo. 5. Ubožni list. 6. Nравstveno spričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu. Skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa. Državna podkovska šola v Ljubljani, dne 10. februarja 1922.

Književnost.

Dve novi knjigi za obrtnice. Odkar smo poročali o Podkrajšekovi »Pomožniški izkušnji za rokodelske obrti«, je sestavil ta pisatelj dve novi knjigi, in sicer: »Računstvo za ženske obrti« in »Knjigovodstvo za ženske obrti«. Obe sta spisani po najnovejšem natečaju, ki podajo tvarino ločeno po sorodnih obrtnih skupinah. Začetek je storil pisatelj z ženskimi obrti, ki naj bi jim kmalu sledili tudi drugje. Računstvo seznanja čitatelja v splošnem delu s procentnim in promilnim računom, z računi o dobičku in izgubi, ambalaži, rabatu, skontu, proviziji, zavarovalnici itd. Temu sledi obrestni račun, kjer je povedano, kako izračunamo obresti, diskonto, obrestno mero, glavnico, čas in obrestne obresti. Nato je govor o novcih in denarnih zavodih, ob zaključku pa o zavarovanju za bolezen. Račune pojasnjujejo mnogostevilni zgledi, ki so jim za vajo pridejane raznovrstne naloge.

Strokovni del govori izčrpno o nakupni in prodajni kalkulaciji. Zlasti pregledno je poglavje, kjer govori pisatelj o upravnih stroških. Neznanje v tem važnem delu obrtnega računstva je že marsikomu povzročilo občutne izgube. Ker je obrtnici treba vedeti, kaj tudi lahko vpliva na prodajno ceno obrtnih izdelkov, je orisal pisatelj v svoji knjigi tudi to tvarino ter zaključil strokovni del svojih razprav z važnim in še veliko premalo znanim donosnostnim ali rentabilitetnim računom.

Za knjigovodstvo služijo pisatelju samo 4 knjige, ki so urejene tako, da dajo jasen pregled obrtnikovega imetja (inventarna knjiga), njegovega denarnega stanja (blagajniška knjiga), njegovih terjatev in

dolgov (glavna knjiga) ter vseh podatkov, ki so važni za preračunavanje upravnih stroškov (knjiga za izdelke). Sploh je knjigovodstvo sestavljeno povsem izvirno in podaja toliko praktičnih migljajev, da ga ni treba še posebej hvaliti. Zato se tudi nadejamo, da naše obrtnice in pomočnice, ki jim je v prvi vrsti namenjeno, hitro posežejo po njem in se na ta način tudi obdolžijo pisatelju za obili trud, ki ga je imel s spisovanjem. Knjigi se dobita v vseh knjigarnah ter stane: »Računstvo« 7 Din, »Knjigovodstvo« 12 Din.

Mednarodni trgovski posrednik. Preljeli smo 1. števil. t. l., ki je izšla na 40 straneh, in se tiska v 20.000 izvodih. Letna naročnina znaša 50 Din. Cene inseratov so naslednje: cela stran 400 Din, polovica 250 Din, četrtinka 150 Din in osminka 80 Din. Inserate in naročnino je treba poslati na: »Administracijo Medjunarodnog Trgovinskog posrednika«, Beograd.

Vestnik Jugoslov. Obrtne Zveze.

Maribor. Na novo ustanovljena obrtna zveza v Mariboru se krepko razvija. V dvorani mojstrskega društva ima vsako sredo svoje sestanke, kjer se obravnavajo tekoča strokovna in politična vprašanja. Dosedaj je pristopilo že nad 70 članov.

Iz tajništva. Nekateri obrtni zveze še dosedaj niso poslale že zdavnaj po okrožnici zahtevan seznam članov in odbora. Ker je stvar nujna, se pozivajo, da to čim prej store. — Tajništvo daje informacije v vseh spornih vprašanjih. Obračajte se torej nanj. Če pride kak obrtnik v Ljubljano po opravkih, ga naj odbori vsakokrat pošljejo v tajništvo, da poroča o delovanju. S tem bomo obdržali stalen stik z našimi člani, kar bo vsekakor v veliko obojestransko korist.

Raznoterosi.

Češka krona. Češka krona se dviga. Kurz borze v Curihu izkazuje dne 7. februarja za 100 čeških kron 9.62 švicarskih frankov, medtem, ko notira 100 naših kron le še 1.65 frankov.

Takoj ob prevratu so bile vse krone različnih nasledstvenih držav precej enake, ker je bila podlaga za notiranje stara avstrijska krona. Sledil je na to splošen padec teh valut, v glavnem vsled neprestanega tiskanja novih bankovcev. Češko-slovaški se je prvi posrečilo ustaviti to tiskanje, s čimur je ustavila svojo valuto, nakar se je začel stalen dvig vrednosti njene krone. Danes ima že zaznamovati znaten napredek. Prva posledica bo pač, da se bodo znižale cene življenskim potrebščinam, ki jih mora uvažati iz Amerike. To in pa splošno večja kupovna moč njene krone bo dalo povod znižanju delavskih mezd, posebno pa draginjskih doklad, kar pomenja prvi odločilni korak h konsolidaciji češkega narodnega gospodarstva. — Trenotno vlada sicer na Češkem silna gospodarska kriza, ker je zastal izvoz v državi z nizko valuto. Vse to se bo pa izravnalo čim bodo te države prišle do spoznanja trezne gospodarske politike.

Trezna politika Masaryka in Beneša rodi bogate sadove. Nam pa diktira Curih kot kazen breznačrtne in brezglave politike kurza, ki se bliža slabotni Avstriji. Kdaj bo to spametovalo naše državne krmilarje?

Obrtna izložbe v Sloveniji. Letos bo prirejena obrtna razstava, in sicer lokalna v Ptuj, pokrajinska pa v Mariboru za Štajersko, Prekmurje in za slovenski del Koroške.

Jugoslavija — mogoče tržišče za ameriško barvno industrijo. Ameriški vicekonzul Brigg A. Porkins v Beogradu poroča: Le mal odstotek mastila (Paint), uporabljenega v Jugoslaviji, se prodaja v obliki že pripravljene zmesi, in kar je te na prodaj, se večinoma izgotavlja doma. Za sedaj ni v zemlji niti ene tovarne za izdelovanje pokosta (laka); pač pa gradijo eno v Zagrebu. Večina barvnih snovi se uvažuje. Svinčenatega belila pa niti ne izdelujejo niti ne uvažajo, ker njegova raba za mastila je prepovedana. Kot osnovne snovi za mastila rabijo mesto njega cinkovo belilo in »lithopone«. Cinkovo belilo izdelujejo v neki tovarni v Celju, ki je v lasti in obratu države, ali večji del se uvažuje. Barvila se ne izdelujejo doma, marveč se uvažajo zlasti iz Angleške, Francoske in Nizozemske. Nekaj lanenega olja v rabi pri barvah se izdeluje doma, ali večji del se uvažuje iz inozemstva, večinoma iz Nizozemske, nekaj zdaj tudi iz Argentinije in Brazila. Pripravljalne barvne zmesi se sedaj ne uvažujejo v Jugoslavijo v nikaki večji količini. Konzularno poročilo konča s tabelo, izkazujočo količino in vrednost mastil, laka in barvil, uvoženih v Jugoslavijo tekom l. 1920. Iz te tabele je razvidno, da skupni uvoz raznih vrst tega blaga je znašal 5,332.386 funtov v vrednosti 19,507.629 Din enako 668.070 dolar.

Gospodarski položaj Rumunije. Rumunija trpi na pomanjkanju prometnih sredstev, dasi se je število lokomotiv po vojski zvišalo od 500 na 1200. Dela se veliko in tudi zasluži navzlic trajnemu padanju leja. Kmet je bogat, delavec zasluži, kupuje se torej veliko. Ako bi se posrečilo dvigniti kurz, bi cene blagu takoj padle. Industrija napreduje, toda produkcija petroleja se ne more še prav dvigniti. Pred vojsko se je dobivalo 150.000 vagonov petroleja, zdaj pa le 80.000—90.000. Produkcija pokriva samo domači trg. Manjka svedrov. Da olajša izvoz, je vlada carino na izvoz petroleja znižala za celih 50 % in naročila svedrov v Nemčiji in Avstriji. Zunanja trgovina je močno padla, kar je tudi glavni vzrok padanju valute. Od l. 1900 do 1915 je bil izvoz večji od uvoza, l. 1920 je uvoz znašal 25 milijonov funtov šterlingov, izvoz pa samo 1½ milijona! Pred vojsko je Rumunija izvažala veliko koruze, žita, petroleja; lani pa je izvozila Rumunija samo 92.000 ton petroleja v Anglijo, Francijo, Bolgarijo in Turčijo, dočim ni na Češko, v Avstrijo in na Madžarsko skoro nič izvozila, ker ji tu silno konkurira Poljska. Finančni položaj države je slab, kakor sploh v vseh državah. Zdad nameravajo dohodke države zelo zvišati z velikimi davki, zlasti na velepodjetja. Veliko nad stavijo v zaloge zemeljskih plinov na Sedmograškem. Da se ta produkcija dvigne, pa je treba pritegniti angleški in francoski kapital.

Dolgovi Rumunije znašajo 26 milijard lejev in 5 milijard frankov. Bankovcev kroži za 14 milijard lejev. Od novih davkov upa dobiti država 10 milijard lejev na leto. Izboljšanje menjalnega kurza je odvisno od bolj intenzivnega obdelovanja zemlje in izboljšanja železniške omrežja. Če se še uporabijo velika naravna bogastva Sedmograške, bo mogoče kmalu zopet dvigniti izvoz.

»Svetla d. d. za žarnice in elektrotehniko v Ljubljani.« Ustanovni občni zbor te tvrdke se je vršil dne 27. januarja v prostorih Zadrugne Gospodarske banke, d. d. v Ljubljani. Ta tvrdka, pri kateri je razven Zadrugne Gospodarske banke, tudi Slovenska Eskomptna banka močno zastopana, ima za sedaj 1 milijon kron delniške glavnice, ki se lahko po sklepu občnega zbora zviša na 4 milijone kron. Centrala tvrdke je v Ljubljani na Mestnem trgu. Eno podružnico ima »Svetla« d. d. v Mariboru, drugo v Zagrebu. Pri naglem razvoju elektrifikacije v naši državi bo igrala ta tvrdka, ki je že dobro vpeljana, zelo važno vlogo. In to tem preje, ker ima zaslonbo pri dveh močnih denarnih zavodih. V upravni svet nove delniške družbe so izvoljeni: Dr. Ivan Slokar, ravnatelj Zadrugne Gospodarske banke, kot predsednik; Milan Bogadv, ravnatelj Slovenske Eskomptne banke kot podpredsednik; dr. Jurij Adlešič, odvetnik v Ljubljani; ing. Dušan Serbec, ravnatelj elektrarne na Bledu in dr. Mirko Božič, tajnik Zadrugne Gospodarske banke v Ljubljani. Najugodnejši razvoj te tvrdke je gotov.

Prva jugoslov. tvornica »Kristal«. Eden izmed najbolj podjetnih mariborskih Slovencev naš ožji rojak g. Davorin Stucin je tekem preteklega leta med drugimi večjimi podjetji ob Dravi, zasnoval tudi tovarno za brušenje stekla, izdelavo zrcal itd. Že ob skromnem početku je daleko prekosil v Osjeku se nahajajočo tovrstno češkoslovaško podjetje. Mariborski »Kristal« — to je naslov tega podjetja, se je od brušenja stekla za navadna zrcala kmalu povzpela do višine v tej stroki, ki se nahaja v mojstrskih rokah obratovodje g. Seidla. Posebnost z 20 stroji opremljene tvornice je ornamentika in graviranje v steklo od rožice z najfinejšimi peresci do popolne fotografske slike vse to pa delamo z roko brez vsakih predrisbarij na steklu. Sedaj se nahaja v delu veličasten umotvor, ki bo presenetil neko večjo razstavo na Hrvaškem. Ne da bi bilo dosedaj o tem podjetju kaj kaj čitati, je že sloves izdelkov našel odmeva po celi Jugoslaviji in celo že tudi v Bolgariji, odkoder prihajajo naročila za najfinejše izdelke na steklu. Obratovanje se izpopolni šele na spomlad z dogradbo novih prostorov. Že po dosedanjih uspehih smemo biti Slovenci ponosni na ta naš mariborski »Kristal«.

Produkcija tobaka v Bolgariji. V letu 1920 se je pridelalo v Bolgariji 28 milijonov kg tobaka, med tem ko so ga pridelali l. 1915. samo 14-6 milijonov, v letu 1903 pa celo samo 8-9 milijonov kg. Klimatično najugodnejši kraji za pospeševanje tobaka so Kirdjali, Haskovo in Dupnica. Država je svojčas sajenje tobaka z uvozom tobaknega semena zelo podpirala. Dobre tržne cene, ki so jih dosegli sadilci tobaka, so bile prebivalstvu v spodbudo, da so izbolj-

šali tobačne nasade in uvedli pri obdelovanju zemlje najboljše metode. (L' Echo de Bulgarie, od 15. novembra 1921.)

Tekstilna industrija v Švici. V l. 1920 se je izvozilo iz Švice za skoro 1500 milijonov frankov tekstilnega blaga, to je skoraj polovica celotnega švicarskega izvoza. V tekstilni in konfekcijski industriji je bilo zaposlenih 12.800 delavcev, to je tretjina vseh delavcev v Švici. Vezilna industrija ima svoj sedež v vzhodni Švici (St. Gallen, Appenzell, Thurgau) ter je izvozila v letu 1920 samo na Angleško za 96 milijonov vezenin, razen tega še znatne množine v angleške kolonije (Kanado, Indijo), na Francosko, Špansko, Nizozemsko in v Zvezne države. Izdelalo se je: 45 milijonov metrov svile in polsvile (Curih, Basel), dalje baržunaste trake (Basel, obratuje okoli 800 statev), bombaževino (Curih, Glarus, St. Gallen), platno (Bern). (L' Exportateur Suisse, od novembra 1921.)

Likvidacija Avstro-ogrske banke. Dne 1. februarja se je vršila na Dunaju pod predsedstvom likvidatorjev Avstro-ogrske banke seja udeležencev tretje konference o likvidaciji Avstro-ogrske banke. Zastopane so bile Jugoslavija, Češkoslovaška, Rumunija, Poljska, Madžarska in Avstrija. Zastopnika Italije ni bilo. Med drugim so likvidatorji poročali tudi o doslej od vlad starega inozemstva prijavljenih nežigosanih bankovcih Avstro-ogrske banke, ki po teh še nepopolnih prijavah znašajo 1300 milijonov. Zastopniki posameznih vlad so poročali o v področjih posameznih nasledstvenih držav žigosanih oziroma zamenjanih bankovcih.

➔ Vsak naročnik naj pridobi še enega novega. Obrtniki, širite naš list, zahtevajte povsod svoje stanovsko glasilo!

Zedinjene države Sev. Amerike.

Po vojni je Amerika prva država na svetu. Ima vojno mornarico, enako angleški, trgovinsko brodovje se je v primeru z letom 1914 potrinalsterilo in utegne kmalu angleško prehiteti, armada se lahko spravi na ?tevilo 25 milijonov bojasposobnih ljudi. Zavezniki dolgujejo Ameriki 10 milijard, to je 3 bilione papirnatih mark, k temu pa pridejo še zasebni dolgovi pri ameriških finansijah v višini 5 milijard dolarjev. V ameriških bankah ležita dve tretjini vse zlate zaloge sveta, tako da je danes Newyork na isti stopnji kakor London kot centrala mednarodnega kredita. Velikanske množine svojih surovin obdeluje danes Amerika sama in tako je postala industr. država, koje izvoz je l. 1920. presegal uvoz za 12½ milijard zlat. mark, pri čemer pride 34 odstot. izvoza na surovine in 66 odstot. na industrijske izdelke, dočim je pri uvozu razmerje ravno narobe. Glede bombaža, petroleja, žita in mesa je Amerika prvi dobavitelj sveta. Ker je pa tudi poljedelstvo visoko razvito, se more Amerika, tudi če bi jo kdo blokiral, dolgo sama prehranjevati podobno kakor svoj čas Rusija.

Združene države Severne Amerike imajo danes kolonije, ki obsegajo 2 milijona kvadratnih kilometrov, torej nekako četrtina matere zemlje, ki ima, kakor

znano 7,851.470 kvadratnih kilometrov. Zemlja je široka in daje človeku velik razmah, preprežena z železnicami, ki s svojo dolžino 400.000 km prekašajo dolžino vsega evropskega omrežja in je po oceanu zavarovana pred vsakim napadom. Prebivalstva je danes 106 milijonov s kolonijami vred (12 mil.), narašča pa ne tako rapidno, kakor bi bilo dobro, vendar je prirastek še vedno velik, to je 15 odstotkov v letu 1920. v primeri z letom 1910. Seveda pride tu največ na vseljevanje, ki je znašalo l. 1920. 700.000 glav. Vsi ti ljudje se tekem ene generacije izpremenijo v prave in pristne Amerikance. Boje se pa Amerikanci rumenih kolonistov, dasi jih ni več kot 111.000. Vprašanje fakične socialne in kulturne enakopravnosti črncev, katerih je 10½ milijona in jih bo vedno več, začinja delati težave.

Politična in socialna plat te slike pa ni več tako lepa. Dasi imajo posamezne države veliko samostojnost, se lahko reče, da se Amerika upravlja centralistično, ker med državami ni pravih geografskih mej, nobenih posebnih tradicij in sploh nobenih velikih razlik. Predsednik je skoro monarh, od kongresa neodvisen in državni tajniki so le njemu odgovorni. Deželo vladati samo dve stranki, republikanci in demokrati, med katerima pa ni prave načelne razlike v našem smislu. Vladajo pravzaprav klike, strankarski voditelji, ti pa stoje pod izključnim vplivom trustov. Tudi predsednik je le njih izvršilni organ skupaj s kongresom in ostalimi zastopi. Karakteristika trustov pa je, da brezobzirno izrabljajo človeško delavno moč, vse monopolizujejo in državno življenje spravljajo v popolno odvisnost od svojih interesov. Zato je ameriška demokracija danes le gola krinka. Organizovana premoč kapitala, težke industrije in strankarskega stroja je gospodarsko svobodo, socialno enakost in politično ravnopravnost izpremenila v golo zunanjo dekoracijo.

Ruske finance.

Iz Moskve se brezličnim potom poroča: Zlati rubel je danes vreden 100.000 sovjetskih papirnatih. Leta 1922 bo ruska vlada izdala za 230 milijonov zlatih rubljev papirnatega denarja. Skupna emisija papirnatega denarja je dosegla v letu 1921 enajst triljonov (?) in 900 milijard papirnatih rubljev.

Na IX. vseruskem kom. kongresu je Kresinski poročal o finančni politiki in državnem proračunu. Padanje denarne veljave treba ustaviti potom počasne, na točnem preračunavanju dohodkov in stroškov države sloneče omejitve emisije. Glavni vir dohodkov tvori davek na industrijo, ki je do 25. decembra 1921 prinesel državi 46 milijard rubljev. Ostali davki so znašali 62 milijard rubljev. Dohodki od železnic in paroplovstva so znašali od avgusta do decembra 264 milijard rubljev. Dohodki poštne in brzojavne uprave so do decembra dosegli vsoto 304 milijard rubljev, od katerih pa 284 milijard pravzaprav ne pride v poštev, ker značijo račun pošte erarju samemu.

Za leto 1922 se računa na sledeče dohodke v zlati rubeljski veljavi: Direktni davki 37.5 milijonov, indirektni davki 30,

carina 9,5, transport, pošta in brzojav 98,5, vrednost naturalnega davka od kmetijstva se ceni na 400 milijonov.

Žal se nam nič ne poroča o stroških, ki glasom drugih poročil visoko presegejajo dohodke; le da točno število ni znano.

Priprave za poroko kralja Aleksandra.
Dne 13. februarja je odpotoval v Bukarešto romunski poslanik na našem dvoru, Emandi, da pripravi vse potrebno za svečano poroko kralja Aleksandra s princezijo Marijo. Odbor za priprave svečanosti povodom poroke kralja Aleksandra je imel danes sejo, na kateri se je določil načrt programa, ki bo predložen kralju in vladi, da se o njem izrazita. Potem šele bo izdelan definitivni program. Svečana poroka se izvrši najbrže 4. junija na pravoslavne in katoliške binkošti. Vse svečanosti povodom poroke našega kralja s princezijo Marijo bodo imele v glavnem narodni značaj z vsemi narodnimi običaji v posameznih pokrajinah. Pri tej priliki se priredijo tudi razne kulturne in umetniške manifestacije, velik sinfonični koncert, pri katerem bo sodelovalo 200 glasbenikov, svečana predstava v narodnem gledališču, beneški večer na Savi in Donavi, umetniške razstave, ogromno pregledovanje vojske itd. Svečanost bo trajala pet dni. Včeraj sta minister dvora Janković in predsednik občine posetila ministrskega predsednika Pašića, s katerim sta razpravljala o pripravah za svečanosti povodom poroke kralja Aleksandra ter o prihodu rumunskega kralja Ferdinanda, ki ga pričakujejo v Belgrad v drugi polovici aprila.

Odgovorni urednik: Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani.
Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Konfekejska tovarna

FRANDE družba z o. z.

Ljubljana, Emonska cesta 8.

Brzojavke: Frande. Ljubljana. Tel. interurb. 313.

Tovarna: Dunajska cesta - Stožice 48. Tel. 532.

Moderna, po češkem načinu urejena konfekejska tovarna za izdelovanje vsakovrstne moške konfekcije in raznih uniform.

Največja tovarna te vrste v Sloveniji.
Zastopstvo prvih čeških tovarn sukna.

Samo na debelo!

Sprejema se zanesljive, trezne krojaške delavce.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak

v Spodnji Siški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna

REMEC - CO

LJUBLJANA - SHS

Kersnikova ulica št. 7

Prej:

I. BAHOVEC nasledn. ki.

Tovarna na Duplici p. Kamniku

STOLARSTVO

Upognjeno pohištvo

Prešani furnirji za stole in mizarstvo

PARKETI

Rezani les

Interurb. telefon: pisarna: Ljubljana 266,
tovarna: Kamnik 4.

Telegrami: Ljubljana Ingenieur Remec,
Kamnik REMEC - CO.

Stavbna pisarna Ivan Ogrin

Ljubljana,

Gruberjevo nabrežje št. 8.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela. Izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune.

Delo solidno. Primerno nizke cene.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

v lastnem domu - Miklošičeva cesta 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1,100.000 kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Joško Videtič, Tržič

Kleparska delavnica.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča dela, stavbna in galanterijska. Pokrivanje vseh vrst streh in zvonikov. Zaloge galanterije so domačega izdelka. Izdelovanje ornamentov in okraskov. Napeljava vodovodov.

Postrežba točna, delo solidno, cene zmerne.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema tudi vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji. —

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatica, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke. — Sprejema življenjska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Vsakovrstne slamnike

gg. trgovcem in cenj. občinstvu priporoča
FRANJO CERAR, tovarna slamnikov,
Stob, p. Domžale pri Ljubljani.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč
kupi po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani
Celovška cesta št. 90.

Stavbno podjetje

Ustan. 1850 **Viljem Treo** Ustan. 1850

arhitekt in mestni stavbenik

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršuje tozadnevne načrte in proračune.

GOSPODARSKA ZVEZA

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z ome. zav.

Stalna zaloga poljedelskih strojev: motorjev, mlatilnic, vitljev, slamo- in reporeznic, brzeparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja umetnih gnojil, kolonijalnega in špecerijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

➔ **Lastna izdelovalnica in preka evalnica klobas.** ➔

Lastna zeljarna.

M. Kuštrin, Ljubljana

Tehniški, elektrotehniški in gumijevi predmeti na drobno in na debelo. - Glavno zastopstvo polnih gumijevih obročev tovarne Walter Martiny v Turinu. - Na razpolago je hidraulična stiskalnica za mont. gumijastih obročev za tovarne automobile.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2
Telefon 588 — Brzjavni: Kuštrin, Ljubljana.

PODRUŽNICE: Ljubljana, Dunajska cesta 20 — Telefon 470.
Maribor, Jurčičeva ulica 9 — Telefon 133
Beograd, Knez Mihajlova ulica 1.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z. n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne računov, eskomptira menice itd.

Zadružna gospodarska banka

v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadružne zveze

Dunajska cesta 38/l.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. x